

﴿ایستگاه آخر﴾

(مستحبات در حال احتضار، کفن و دفن اموات)

سرشناسه: خرمی شاد، الهه، ۱۳۴۷
 عنوان و نام پدیدآور: ایستگاه آخر: (مستحبات در حال احتضار، کفن و دفن اموات)
 مشخصات نشر: تهران: پیام قدس، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ م.م.
 شابک: ۸-۳۱-۷۸۵۹-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: قیای مختصر
 یادداشت: فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی:
<http://opac.njli.ir> قابل دسترسی است.
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۵۵۶۲۰

«ایستگاه آخر»

(مستحبات در حال احتضار، کفن و دفن اموات)

مؤلف الهه خرمی شاد
 صفحه آرای حسین زمانی
 نوبت چاپ چاپ اول - ۱۳۹۴
 چاپخانه قدیانی
 شمارگان ۱۰۰۰ جلد
 تلفن همراه ۰۹۳۹۲۹۲۵۴۱۹

تلفن: ۳۳۱۱ ۴۲۷۵

۳۳۹۰ ۴۹۴۵ ۳۳۹۳ ۵۷۰۳

همراه: ۰۹۱۲ ۱۲۲ ۲۸۱۰

۰۹۱۲ ۶۹۳ ۴۴۲۳

پیام غدیر
 انتشارات

تهران . جمهوری اسلامی

بین سعدی و ظهیرالاسلام

کوچه مظفری

بن بست اول . پلاک ۵

کد پستی: ۱۱۴۶۸۱۳۴۱۵

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
۱۲	 پیشگفتار
۱۵	 فصل اول
۱۵	 یاد مرگ موجب لقاء الله و عدم تمنای مرگ
۱۶	 مستحبات قبل از مرگ
۱۸	 اعمالی که فرد به هنگام بروز آثار مرگ لازم است انجام دهد
۱۹	 واجبات در حال احتضار
۲۰	 مستحبات در حال احتضار
۲۰	 فضیلت تلاوت سوره مبارکه یس
۲۲	 مکروهات در حال احتضار
۲۲	 مکروهات کفن

فصل دوم ۲۳

۲۳ مستحبات بعد از مرگ

۲۶ مستحبات تشییع جنازه

۲۸ مکروهات تشییع جنازه

۲۸ مستحبات غسل میت

۲۹ دعای بعد از نماز میت

۲۹ دعای زمانی که میت را از زمین برمی دارند

فصل سوم ۳۱

۳۱ مستحبات بر قبر خالی

۳۲ مستحبات دفن میت

۳۵ دعای هنگام چیدن سنگ لحد

۳۵ دعای هنگام ریختن خاک

۳۸ تلقین جامع و کامل

۴۲ نسخه ای که با جریده نزد میت گذاشته می شود

۴۵ نماز لیلة الدفن یا نماز وحشت

۴۶ وظیفه صاحبان عزا

۴۷ وظیفه دیگران نسبت به صاحبان عزا

فصل چهارم ۴۹

۴۹ زیارت اهل قبور

- مستحبات در زیارت اهل قبور ۵۰
- آثار نماز برای والدین و عزیزان ۶۰
- کیفیت نماز والدین ۶۱
- روایات تکان دهنده ۶۲
- منتخبی از سُورِ قرآن و ادعیه مأثوره ۶۴**
- سوره ی نسی ۶۵
- سوره ی صافات ۷۷
- سوره ی ملک ۹۲
- آیه الکرسی ۹۸
- آیه ۵۴ سوره اعراف ۹۹
- آیات آخر سوره بقره ۱۰۰
- سوره تکوین ۱۰۲
- سوره حمد ۱۰۲
- سوره قدر ۱۰۳
- سوره کافرون ۱۰۴
- سوره فلق ۱۰۴
- سوره ناس ۱۰۵
- سوره اخلاص ۱۰۵
- دعای توسل ۱۰۵

زیارت عاشورا..... ۱۱۴

دعای عدیله..... ۱۲۶

عدیله وقت مرگ..... ۱۳۴

متن وصیت نامه..... ۱۳۵

منابع..... ۱۳۹

تلقین جامع و کامل..... ۱۴۱

نسخه‌ای که با جریده نزد میت گذاشته می‌شود..... ۱۴۲

حدیث سلسله الذهب..... ۱۴۴

دو بیتنی که امیرالمومنین علیه السلام بر کفن سلمان نوشتند..... ۱۴۴

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید مبادا اموال شما و فرزندان شما را از یاد خدا غافل

ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١﴾ وَانْفِقُوا

سازد و هر کس چنین کند پس آنها همان زیانکارانند (۹) و از آنچه روزیتان کرده‌ایم

مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ

انفاق کنید پیش از آنکه مرگ هر یک از شما فرارسد، پس بگوید: پروردگارا چرا مرا تا

لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢﴾

مدتی نزدیک مهلت ندادی تا صدقه دهم و از شایستگان شوم؟ (۱۰) و خدا هرگز مرگ

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

کسی را وقتی اجلش فرارسد به تاخیر نمی‌اندازد، و خدا بدانچه می‌کنید آگاه است (۱۱)

امیر سخن و کلام، علی بن ابی طالب علیه السلام در مورد یاد مرگ و آرزوها فرمودند: لَوْ رَأَى الْعَبْدُ الْأَجَلَ وَمَصِيرَهُ، لَأَبْغَضَ الْأَمَلَ وَغُرُورَهُ. 'اگر بنده خدا اجل و پایان کارش را می دید، با آرزو و فریب آن دشمنی می ورزید.

عوامل باز دارنده از یاد خدا بسیار است ولی مهمترین آنها، اموال و اولاد است. خداوند به مومنان هشدار می دهد که مبادا علاقه افراطی به دنیا و فرزندان شما را به غفلت از یاد خدا یا به گناه وادارد.

اگر انسان مرگ و قیامت را باور کند روش زندگی خود را بر اساس آموزه های دینی قرار می دهد تا در آن روزی که نه خواهش و خواهش گری و نه خرید و فروشی در کار است بتواند سعادت و نجات از کیفر را برای خود بخرد. البته، تنها آن کس سود می برد که با دلی پاک و با اخلاص، خالی از شرک و ریب به درگاه خدا آید. امام صادق علیه السلام درباره نشانه های قلب سلیم فرمودند: هُوَ الْقَلْبُ الَّذِي سَلِمَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا؛ آن قلبی است که از حب دنیا سالم باشد، چنان که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمودند: حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ

کُلِّ خَطِيئَةٍ^۱ دنیا دوستی، رأس هر گناه است.

هر مسلمانی نسبت به مرگ وظایف فراوانی دارد و همچنین در فرهنگ اسلامی مردگان، همانند زندگانشان دارای حقوق و احترام اند، باید از آنان با دعا، قرائت قرآن و انجام دادن خیرات و عمل صالح دستگیری کرد.

در این کتاب در حد وسع اعمالی که فرد به هنگام بروز آثار مرگ لازم است انجام دهد و آداب، واجبات و مستحبات در حال احتضار و کفن و دفن اموات از کلام معصومین علیهم السلام فراهم شده و همچنین شور، آیات قرآنی و ادعیه مأثوره که تاکید بر خواندن آنها شده در انتهای کتاب آورده شده است. امید است موجب خشنودی اموات مومنین و مومنات گردد.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

الف. خرمی شاد

۱. معاد در قرآن به نقل از نور الثقلین ج ۴، ص ۵۸، ح ۵۰

پیشگفتار

چون بر کسی آثار موت ظاهر شود اول کسی که باید به احوال او بپردازد خود شخص است که سفر ابدی آخرت در پیش دارد و در خور این سفر باید توشه داشته باشد، اول چیزی که ضروری است اقرار به گناه و اعتراف به تقصیر و ندامت از گذشته‌ها و توبه کامل کردن است و تضرع و زاری به درگاه مقدس پروردگار غفار که از گناهان گذشته او درگذرد و در احوال و احوالی که در پیش دارد او را به خود و دیگران وانگذارد.

پس باید متوجه وصیت شود و حقوق خدا و خلق و آنچه در ذمه او باشد را ادا کند و به دیگران وانگذارد. زیرا بعد از مردن اختیار از دستش می‌رود و به حسرت در اموال خود نگاه خواهد کرد. البته مومن باید توجه داشته باشد که در امر وصیت عدالت را رعایت کند در غیر این صورت بنابر فرموده پیشوایان دین گناه کبیره انجام داده است.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: **الْأَضْرَارُ فِي الْوَصِيَّةِ مِنَ الْكَبَائِرِ**. ضرر زدن به وارث در وصیت از گناهان کبیره است. همچنین حضرت

علی علیه السلام فرمودند: **الْحَيْفُ فِي الْوَصِيَّةِ مِنَ الْكَبَائِرِ**. ستم و حق کشی در وصیت از گناهان کبیره است.

همچنین شیاطین جن و انس، اوصیاء و وارثان او را وسوسه خواهند کرد و مانع می شوند که آنها ذمه او را ادا کنند. در حالیکه دیگر چاره ای ندارد و بنابر آیات و روایات می گوید مرا برگردانید که اعمال شایسته انجام دهم و اموالم را حلال گردانم اما فقط حسرت و ندامت می ماند و بس.

پس فقط بقدر ثلث مال خود به خویشان و تصدقات و خیرات و آنچه مناسب حال خود داند وصیت کند که زیاده تر از ثلث را اختیار ندارد (جای تأمل و تفکر است).

از کسانی که به گردنش حقی دارند یا غیبت و یا اهانتی و آزاری به آنها رسانیده از آنها بخواهد که او را حلال کنند و اگر حاضر نباشند از برادران مؤمن بخواهد که برایش حلالیت بطلبند. امور اطفال و عیال خود را بعد از توکل به درگاه مقدس الهی به امینی بسپارد و وصیی برای اولاد صغیر خود تعیین کند. محضر بدانند که چون توکل بر حق تعالی کند امور بازماندگان او به احسن وجه صورت خواهد یافت. همچنین متوجه باشد اگر خود باقی

بماند بدون مشیت الهی نفعی به ایشان نمی‌تواند برساند و ضرری
از ایشان نمی‌تواند دفع کند. البته آن خداوندی که آنها را آفریده
است از او به آنها مهربانتر است و باید که در آن حال در مقام رجا
و امید باشد و به رحمت الهی بسیار امیدوار باشد^۱.